

SPIS TREŚCI

Prolog 15

Rozdział pierwszy: *Izraelici* 19

Symbolika pieczary Makpela – 21. „Gość i przybysz” – 22. Nowe spojrzenia na Boga – 26. Potop i etyka – 28. Abraham jako postać historyczna – 29. Początki monoteizmu – 38. Naród Wybrany – 40. Ziemia Obiecana – 42. Plemiona i amfiktionie – 44. Józef, pierwsza szara eminencja – 48. Eksodus – 50. Mojżesz, totalitarysta ducha – 54. Prawo: suwerenność Boga, uświęcenie człowieka – 60. Demokratyczna teokracja – 72. Podboje Jozuego i świadectwa archeologiczne – 75. Sędziowie: charyzmatyczni bohaterowie ze społecznych nizin – 79. Samuel: prorok i państwo – 89. Saul i debata konstytucyjna – 90. Dawid, król i kapłan – 91. Salomon, absolutyzm i państwo świątynne – 99. „Łagodny powiew” Eliasza – 110. Amos i spór o sprawiedliwość społeczną – 113. Ozeasz i religia serca – 115. Pojawienie się rygoryzmu – 118. Izajasz i narodziny sumienia – 120. Jeremiasz, pierwszy Żyd – 123.

Rozdział drugi: *Judaizm* 127

Dolina kości Ezechiela – 128. Druga Świątynia Nehemiasza – 134. Ezdrasz, pisarze i kanon – 135. Żydzi jako historycy – 141. Hiob, Bóg i teodycea – 144. Grecy a Żydzi – 148. Machabeusze odkrywają męczeństwo – 157. Drugie Królestwo: od czystości do zepsucia – 161. Powstanie judaizmu faryzejskiego – 163. Herod, filantrop i tyran – 165. Świątynia – 171. Apokaliptyczna rewolucja Daniela – 180. Mesjasz – 184. Jezus: Cierpiący Sługa czy

buntowniczy nauczyciel? – 185. Paweł: zawłaszczenie żydowskiego uniwersalizmu – 192. Antysemityzm pogańskiej starożytności – 197. Józef Flawiusz i wielkie powstanie – 201. Małe państwo Bar Kochby – 207. Chrześcijanie i Żydzi – 210. Jawne i rabiniczny judaizm – 218. Tanaici, amoraici; Miszna i Talmud – 219. Dojrzewanie Żydowskiej teologii moralnej – 223. Konieczność odpowiedzialności społecznej – 228. Odrzucenie przemocy – 232. Egzylarchat babiloński – 236. Początki chrześcijańskiego antysemityzmu – 237. Herezja islamu – 240.

Rozdział trzeci: *Katedokracja* 244
 Świat Beniamina z Tudeli – 244. Żydzi i powstanie europejskich miast średniowiecza – 247. Dyskusja etyczna nad odsetkami – 249. Żydzi pod panowaniem islamu: *dhimmi* – 253. Rządy uczonych – 261. Hierarchia rodzinno-akademicka – 265. Majmonides – centralna postać historii Żydów – 265. Kairska geniza – 266. Cele średniowiecznego racjonalizmu żydowskiego – 271. Sprzeciw irracjonalistów – 278. Mistycyzm i kabała – 280. Jehuda Halewi i Nachmanides – 284. *Zohar* – 285. Żydzi i medycyna – 287. Struktura społeczna średniowiecznej gminy żydowskiej – 288. Instytucje religijne – 290. Żydzi w chrześcijaństwie zachodnim – 295. Antyżydowska demonologia – 298. Krzyżowcy – 298. Pierwsze oskarżenie o używanie krwi i mord rytualny – 300. Pożyczki i prześladowania – 303. Żydzi, zakony i czarna śmierć – 309. Hiszpania a „problem żydowski”: dysputy – 313. Upadek żydowskiego życia intelektualnego – 316. Zamieszki i dysputa w Tortosie – 318. *Conversos* i inkwizycja – 320. Zniszczenie żydowskiej społeczności w Hiszpanii – 324. Uchodźcy i *Judensau* – 329.

Rozdział czwarty: *Getto* 333
 Ibn Verga i świadectwo ucisku Żydów – 334. Pierwsze getto w Wenecji – 335. Handel niewolnikami – 342. Renesans i reformacja a Żydzi – 345. Wpływ kontrreformacji – 347. Ruchliwość Żydów i rozwój przedsiębiorczości – 350. Racjonalizacja pienią-

dza – 353. Żydzi w Europie Wschodniej – 356. Korzyści z wojny trzydziestoletniej – 363. Awans i upadek dworskiego Żyda – 366. Katastrofa 1648 roku i jej skutki – 370. Kabała luriańska – 372. Magia i mesjasz – 377. Sabataj Cwi, Natan z Gazy i ich osmotyczny gnostycyzm – 381. Jakub Frank – 389. Manasse ben Israel i powrót Żydów do Anglii – 391. Żydzi w Nowym Jorku – 396. Żydowska społeczność w Ameryce – 398. Żydzi a powstanie kapitalizmu – 399. Racjonalizm i antyracjonalizm getta: Rossi i Karo – 409. Spinoza, panteizm, ateizm – 410. Osiemnastowieczna pobożność żydowska: Baal Szem Tow i chasydzi – 418. Gaon z Wilna – 422. Mendelssohn i żydowskie oświecenie – 425. Reformowanie Żydów i narodziny współczesnego antysemityzmu – 433.

Rozdział piąty: *Emancypacja* 441
 Usiłowania rozwiązania „problemu żydowskiego”: chrzest – 442.
 Rotszyldowie – 445. Wielka Brytania: filosemickie społeczeństwo – 455. Sprawa damasceńska – 456. Disraeli – 458. Zunz i „nauka judaizmu” – 462. Hirsch i neoortodoksja – 465. Krochmal, Graetz i historiografia żydowska – 466. Geiger i judaizm reformowany – 472. Luzzatto i język hebrajski – 476. Jidysz jako alternatywa – 478. Pojawienie się świeckich intelektualistów żydowskich: Heine i żydowska nienawiść do siebie – 482. Marx i żydowski antysemityzm – 490 . Eksplozja demograficzna aszkenazyjczyków – 502. Carska polityka żydowska – 505. Eksoodus z Rosji po 1881 roku i jego skutki – 515. Mordecai Noah, reforma i niemiecko-żydowska Ameryka – 518. Emma Lazarus i masowe społeczeństwo żydowskie w Nowym Jorku – 523. Idea syjonizmu: Moses Hess – 528. Oczekiwanie na Daniela Derondę – 533. Współczesny rasizm, Dreyfus i Francuzi – 535. Lazare, Reinach, Proust i początki politycznego wpływu intelektualistów – 543. Herzl a niemiecki antysemityzm – 551. *Judenstaat* i ruch syjonistyczny – 558. *Ostjuden* i Weizmann – 562. Religijny sprzeciw wobec syjonizmu – 567. Nienawiść i miłość. Niemcy i Żydzi – 570. Żydzi i prądy modernistyczne w kulturze – 575.

Mahler, Schönberg i muzyka – 575. Bakst, Chagall i żydowskie wizje plastyczne – 578. Freud: współczesny żydowski gnostyk – 581. Einstein i żydowski duch racjonalizmu – 589. Kafka i zbląkane dusze – 592.

Rozdział szósty: *Holokaust* 595
 Pierwsza wojna światowa a Żydzi – 595. Weizmann i establishment brytyjski – 596. Deklaracja Balfoura – 603. Osadnictwo żydowskie w Palestynie – 605. Żabotyński i żydowska samoobrona – 608. Początki nacjonalizmu arabskiego – 612. Mandat, Samuel, Mufti – 613. Emigracja żydowska za czasów mandatu – 619. Ben Gurion i socjalistyczny syjonizm – 620. Brytyjska polityka międzywojenna – 623. Róża Luksemburg, Trocki i nieżydowscy Żydzi – 629. Przypadek Babla – 637. *Protokoły Mędrców Syjonu* i konsekwencje żydowskiego bolszewizmu – 639: w Wielkiej Brytanii – 640, we Francji – 642, w Stanach Zjednoczonych – 644. Brandeis i Sąd Najwyższy – 646. Żydzi na Broadwayu i w Hollywood – 648. Żydowski udział w zbrodni – 654. Baruch i wielkie finanse – 656. Lippmann i niewidoczność Żydów – 657. Żydzi w powojennych Niemczech – 660. Antysemityzm Hitlera – 663. Studenci, uczeni i Żydzi – 665. Żydzi, agresja w prasie i kultura republiki weimarskiej – 668. Przypadek Waltera Benjamina – 674. Hitler u władzy i dualizm antysemityzmu – 678. W stronę Holokaustu – 679. Wojna: głód i praca przymusowa – 683. Początki programu eksterminacji – 684. Bataliony śmierci i ruchome komory gazowe – 688. Obozy zagłady – 696. Rola narodu niemieckiego – 699. Austriacy, Rumuni, Francuzi i Włosi – 700. Rola Brytyjczyków i Amerykanów – 706. Żydowska uległość i opór – 711. Przetrawianie antysemityzmu – 720. Karanie zbrodniarzy – 721. Rekompensaty dla ofiar – 722.

Rozdział siódmy: *Syjon* 729
 Katastrofy i Opatrzność w historii Żydów – 729. Wielka Brytania a państwo syjonistyczne – 731. Begin i żydowski terroryzm – 734. Odejście Brytyjczyków – 735. Niepowtarzalna szansa – 737. Woj-

na o niepodległość – 740. Deir Jassin i uchodźcy arabscy i żydowscy – 742. Granice Syjonu – 746. Bezpieczeństwo państwa – 748. Kampania synajska – 750. Wojna sześciodniowa – 751. Wojna Jom Kipur – 751. Pokój z Egiptem – 753. Definicja Żyda – 757. Gromadzenie Żydów – 758. Hebrajski jako język współczesny – 759. Państwo socjalistyczno-korporacyjne – 763. Ben Gurion i Begin – 763. Partie religijne – 770. Szabat, szkoły, małżeństwa – 774. Góra Świątynna – 779. Proces Eichmanna – 784. Dalsze istnienie diaspory – 787. Egzotyczne społeczności – 788. Diaspora europejska – 790. Szczególna rola Żydów amerykańskich – 795. Żydzi rosyjscy i antysemityzm Stalina – 799. Południowa Afryka i źródło idei imperializmu syjonistycznego – 804. Współczesny antysemityzm sowiecki – 807. Arabska kampania antysemityczna – 810. ONZ, terroryzm i odpowiedź Izraela – 812. Rola świeckiego Syjonu – 816.

Epilog	819
Słowniczek	823
Przypisy	829
Indeks nazwisk	885